

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8406/2024
20.11.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Драгане Миросављевић и Добриле Страјина, чланова већа, у парници тужиоца Пољопривредног добра „Зајечар“ ДОО Зајечар, против тужене Републике Србије – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Зајечару, ради утврђења права својине, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2089/23 од 02.11.2023. године, у седници одржаној 20.11.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ посебна ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2089/23 од 02.11.2023. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 2089/23 од 02.11.2023. године и пресуда Основног суда у Зајечару П 2314/21 од 03.03.2023. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зајечару П 2314/21 од 03.03.2023. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и утврђено да тужилац има право својине на: кп. бр. 14868, земљиште под зградом и другим објектом, површине 0.00,61ха, земљиште под зградом и другим објектом површине 0.00,40ха и ливада пете класе површине 0.65,23ха све у укупној површини од 0.66,24ха у потесу ... ЛН бр. 3446 КО ...; кп. бр. 14866, воћњак четврте класе, површине 0.06,98ха, потес ... уписаној у ЛН бр. 3446 КО ... у уделу 1/1; кп. бр. 14869, воћњак четврте класе површине 0.13,21ха потес ..., уписаној у ЛН бр. 3446 КО ... у уделу 1/1; кп. бр. 14871, ливада пете класе површине 0.07,21ха потес ..., уписаној у ЛН бр. 3446 КО ... у уделу 1/1; кп. бр. 14872, њива пете класе површине 0.07,67ха потес ..., уписаној у ЛН бр. 3446 КО ... у уделу 1/1; кп. бр. 14870, шума четврте класе површине 0.88,93ха потес ..., уписаној у ЛН бр. 3815 КО ... у уделу 7700/8893 и кп. бр. 14867, пашњак пете класе површине 0.07,00ха и шума четврте класе површине 0.17,34ха у уделу 1/1 у укупној површини од 0.24,37ха у потесу ... ЛН бр. 3446 КО ..., што је тужена дужна да призна и трпи упис његовог права код СКН Зајечар. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 29.686,68 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2089/23 од 02.11.2023. године одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Зајечару П 2314/21 од 03.03.2023. године.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужена је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права, са позивом на одредбу члана 404. ЗПП.

Према одредби члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). О дозвољености и основаности посебне ревизије одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

По оцени Врховног суда, у конкретном случају су испуњени услови прописани чланом 404. став 1. ЗПП да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, јер је потребно уједначавање судске праксе у погледу стицања права својине у оваквим и сличним случајевима, сада се ради о претварању друштвене својине у друге облике својине.

Из наведених разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом одредбе члана 404. став 2. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду сходно одредби члана 408. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању правни претходник тужиоца ООУР Пољопривредно добро Зајечар је закључио уговор о трампи са АА који је оверен код Општинског суда у Зајечару под Ов 269/83 дана 08.11.1983. године. Овим уговором је пољопривредно добро дало у трампу кат. парц. 2092, 2098, 2112 и део кп. бр. 21203 све КО ..., а за узврат добило је кат. парц. 14868, 14866, 14869, 14871, 14872, 14867 и део кп. бр. 14870 све КО На спорним парцелама је сада уписана као власник Република Србија, а као корисник Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде. Изведеним доказима утврђено је да се предметне парцеле граниче са комплексом који тужилац користи и исти је покушавао да их очисти ради покретања пољопривредне производње али то није учинио због неадекватне механизације. Према уверењу РГЗ СКН Зајечар предметне парцеле су 1984. године у поступку комасације, записником о утврђењу фактичког стања број 2690 уписане на име тужиоцевог правног претходника, а 2011. године су приликом израде катастра непокретности уписане на име тужене. Све предметне парцеле су пописане у обрасцу П1 сходно Закону о претварању друштвене својине на пољопривредно земљиште у друге облике својине.

При овако утврђеном чињеничном стању, првостепени суд је усвојио тужбени захтев налазећи да су предметне парцеле од правног претходника тужиоца стечене уговором о трампи као теретним правним послом, а да је тужилац савестан држалац

ових парцела те да тужена није доказала да је постала власник предметних непокретности. Према члану 1. Закона о претварању друштвене својине на пољопривредно земљиште у друге облике својине („Службени гласник РС“, бр. 42/92... 62/06-др. закон) прописано је да пољопривредно земљиште у друштвеној својини које је правно лице стекло по основу Закона о аграрној реформи и прописима о национализацији пољопривредног земљишта у друштвеној својини (став 1), а пољопривредно земљиште у друштвеној својини које је правно лице стекло на основу правног посла као средство за производњу, друштвени капитал тог предузећа (став 2). Према одредби члана 3. министарство надлежно за послове пољопривреде и предузећа која користе пољопривредно земљиште из члана 1. овог закона извршиће попис тог земљишта и одговарајуће промене у земљишним односно другим јавним књигама о евиденцији непокретности најкасније до 31. децембра 1997. године (став 1); предузеће је дужно да води евиденцију о пољопривредном земљишту које користи (став 2); начин и поступак утврђивања и евидентирања пољопривредног земљишта одредиће министарство надлежно за послове пољопривреде (став 3). Како је правни претходник тужиоца уговором о трампи стекао спорну имовину и како је тужилац у државини исте, то је закључио да је тужбени захтев основан.

Другостепени суд је у свему прихватио правну аргументацију првостепеног суда и потврдио првостепену пресуду.

По оцени Врховног суда нижестепени судови су погрешно применили материјално право због чега је чињенично стање непотпуно утврђено.

Нижестепени судови нису узели у обзир нити ценили чињеницу да је уговором о продаји друштвеног капитала путем јавне аукције тужилац постао власник само оне имовине и оних права која су процењена и исплаћена по основу уговора о продаји друштвеног капитала. Чињеница је да је рок за разграничење, попис и упис пољопривредног земљишта опредељен чланом 3. став 1. Закона о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине, инструкционе природе. Али, након протеча тог рока, уколико одређено пољопривредно земљиште није укњижено као друштвени тј. капитал одређеног предузећа на основу валидне документације, исто земљиште је требало да буде укњижено као државна својина тј. као власништво Републике Србије. На то јасно указује и одредба члана 17. Закона о изменама и допунама Закона о пољопривредном земљишту „Службени гласник РС“, бр.112/2015.

Из изведених доказа не произлази да су нижестепени судови утврђивали и ценили чињеницу да су спорне парцеле постале својина Републике Србије а нису ни ценили да ли су исте ушле у вредност процене капитала правног претходника туженог у поступку приватизације и да ли је та имовина могла да се третира као капитал субјекта који је приватизован. Утврђење и правилна оцена тих чињеница од битног је значаја за правну оцену основаности тужбеног захтева тужиоца. Непотпуно утврђење ових релевантних чињеница резултирало је и погрешној примени материјалног права, што је исходovalo укидању нижестепених одлука.

Првостепени суд ће поступити по примедбама Врховног суда и након правилног утврђења чињеничног стања одлучиће о основаности тужбеног захтева и донеће правилну одлуку.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић